

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	4
PREZENTACJA PROJEKTU	5
<i>Opis ogólny.....</i>	<i>5</i>
OPIS OGÓLNY SYSTEMU STEROWANIA	6
<i>Schemat zasad ogólnych funkcjonowania systemu sterowania.....</i>	<i>6</i>
<i>Wybór trybów pracy.....</i>	<i>6</i>
<i>Grupa funkcjonalna urządzeń.....</i>	<i>7</i>
<i>Zależności procesowe.....</i>	<i>7</i>
<i>Tryb automatyczny</i>	<i>7</i>
<i>Tryb ręczny/manualny.....</i>	<i>8</i>
<i>Tryb obsługi.....</i>	<i>8</i>
<i>Polecenia lokalne.....</i>	<i>9</i>
<i>Polecenia ogólne</i>	<i>9</i>
<i>Pojęcia i definicje.....</i>	<i>9</i>
ELEMENTY TYPOWE.....	11
<i>System kontroli i sterowania (przykład).....</i>	<i>11</i>
<i>Silnik</i>	<i>12</i>
<i>Zawór.....</i>	<i>13</i>
<i>Zbiornik.....</i>	<i>14</i>
<i>Pomiary i instrukcje</i>	<i>15</i>
<i>Centrala hydrauliczna</i>	<i>16</i>
<i>Przebiegi częstotliwości.....</i>	<i>17</i>
<i>Zrzuty ekranów wizualizacji grup funkcjonalnych</i>	<i>18</i>

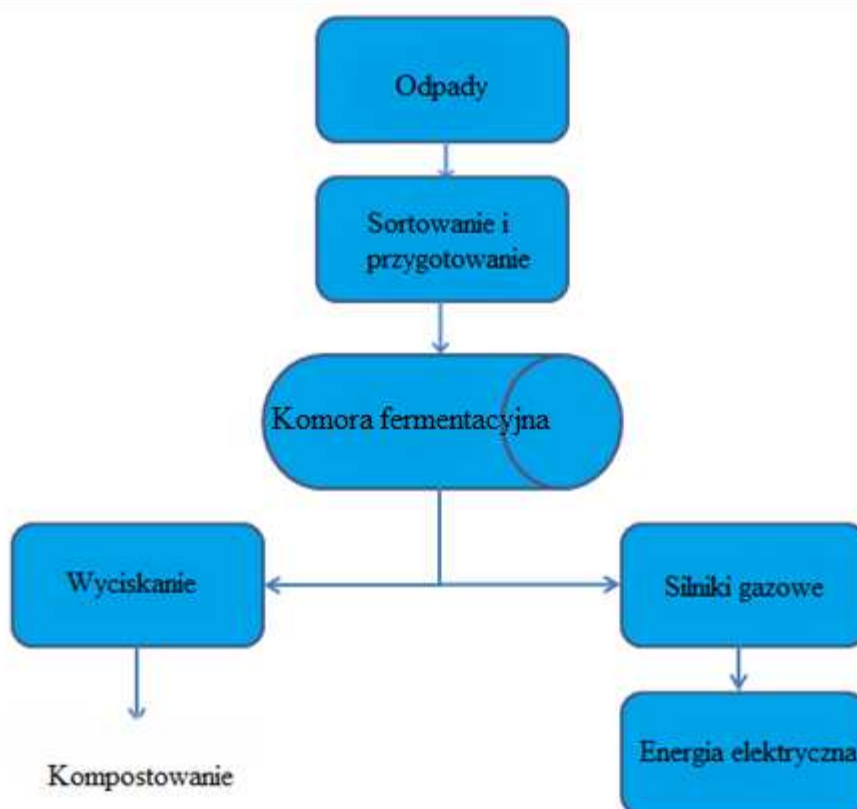
Prezentacja projektu

Opis ogólny

- Instalacja opisana w niniejszym dokumencie umożliwia przetwarzanie odpadów w celu ich waloryzacji energetycznej i produkcji biogazu zawierającego metan (CH_4). Biogaz ten następnie transformowany jest w energię elektryczną i ciepłą przy pomocy jednostek kogeneracyjnych.

Uproszczony schemat procesu

Przetwarzanie odpadów odbywa się według następującego schematu:

Opis ogólny systemu sterowania

Za wyjątkiem szczególnych przypadków opisanych w niniejszym dokumencie, system kontroli/sterowania będzie funkcjonował według zasad ogólnych pokazanych na rysunku poniżej.

Schemat zasad ogólnych funkcjonowania systemu sterowania

Wybór trybów pracy

- Wybór trybów pracy odbywa się z użyciem okien programowych przeznaczonych dla każdego elementu instalacji. Tryby pracy zachowują następującą kolejność:
 - Tryb obsługi
 - Tryb manualny
 - Tryb automatyczny
- Za wyjątkiem szczególnych przypadków (dotyczących np. układów hydraulicznych, wentylatorów, itp.), zmiana trybu pracy danego urządzenia powoduje jego zatrzymanie.

Wybór trybu obsługi

- Jeśli grupa funkcjonalna urządzeń dysponuje przełącznikiem kluczykowym tryby pracy „normalny/obsługa”, przejście na tryb obsługi jest możliwe tylko jeżeli kluczyk jest w pozycji trybu obsługi. Jeżeli już został wybrany tryb obsługi dla danego urządzenia, powrót do innych trybów pracy jest możliwy tylko jeżeli kluczyk zostanie przekreślony w pozycję tryb „normalny”
- Informacje w oknie programowym grupy funkcjonalnej urządzeń pokazują możliwość (lub jej brak) przełączenia danego urządzenia w tryb obsługi

Grupa funkcjonalna urządzeń

Definicja

Grupa funkcjonalna urządzeń obejmuje następujące funkcje urządzeń działających w ramach danego modułu Zakładu :

- Zatwierdzenie trybu pracy
 - Zatwierdzenia dotyczą wszystkich trybów (automatycznego - manualnego - obsługi) i umożliwiają całkowite zatrzymanie elementów instalacji oraz ich funkcji.
- Start / stop dla trybów automatycznych.
- Wybór konfiguracji
- Anulowanie błędów
- Ponowne uruchomienie po zatrzymaniu awaryjnym

Dostęp

- Dostęp do grup funkcjonalnych urządzeń można uzyskać z poziomu pulpitu systemu sterowania lub z poziomu strony głównej

Zależności procesowe

- Zależności procesowe oznaczają rozruch lub zatrzymanie jednego urządzenia wchodzącego w skład ciągu technologicznego przez inne.
- Zależności procesowe ograniczają się do bieżącego trybu pracy danego urządzenia.

Wybrane urządzenie pracujące w danym trybie pracy nie zmieni pracy powiązanego z nim urządzenia, jeżeli tamto nie pracuje w tym samym trybie pracy.

Tryb automatyczny

- Tryb automatyczny wybierany jest przez operatora w systemie kontroli. Jest to podstawowy tryb pracy każdego urządzenia.
- W tym trybie zliczany jest całkowity czas pracy urządzeń.
- Tryb pracy każdego z urządzeń jest widoczny w oknie programowym sterowania.

Sekwencje

- Wszystkie zabezpieczenia i zależności procesowe są aktywne.
- Rozruch lub zatrzymanie sekwencji jest uwarunkowane zatwierdzeniem tego faktu dla grupy funkcjonalnej urządzeń:
 - przez operatora za pomocą przycisku start/stop cyklu
 - przez programowalny zegar
 - przez licznik wykonanych cykli
 - W przypadku rozruchu sekwencji z użyciem przenośników sygnał dźwiękowy informuje o tym fakcie kilka sekund wcześniej
 - **Przypadek szczególny zasilania komór fermentacyjnych: pomimo wysokiej powtarzalności rozruchów i zatrzymań przenośników, nie przewidziano sygnalizacji dźwiękowej przed rozpoczęciem poszczególnych sekwencji**
- Błąd w jednym z urządzeń powoduje zatrzymanie cyklu, a ponowne jego uruchomienie następuje po skasowaniu komunikatu o błędzie (jego naprawie).

Tryb ręczny/manualny

- Tryb manualny wybierany jest przez operatora w systemie kontroli, jest trybem obejmującym funkcje identyczne jak w trybie automatycznym w zakresie zależności procesowych. Różnica polega na tym, że nie posiada opcji uruchamiania sekwencji. Rozruch elementów wchodzących w skład instalacji wykonuje operator z poziomu okien programowych danych urządzeń
- Tryb ten jest sygnalizowany operatorowi za pomocą symbolu przedstawiającego niebieską dłoń , który pojawia się nad symbolem urządzenia. Ikonka nie jest aktywna na panelach dotykowych grup urządzeń
- Tryb ten umożliwia operatorowi rozruch całej instalacji lub jej części oraz korektę sekwencji po wystąpieniu błędu przed ponownym uruchomieniem w trybie automatycznym
- Niektóre dane dotyczące pracy instalacji nie podlegają zliczaniu w tym trybie pracy

Sekwencje

- Wszystkie zabezpieczenia i zależności procesowe są aktywne.
- Rozruch lub zatrzymanie sekwencji jest uwarunkowane zatwierdzeniem tego faktu dla grupy funkcjonalnej urządzeń:
 - przez operatora za pomocą przycisku start/stop dla każdego z urządzeń
- W związku z manualną obsługą urządzeń, ich rozruch nie jest poprzedzony sygnalizacją dźwiękową.
- Błąd w jednym z urządzeń powoduje zatrzymanie pracy elementów składowych, a ich ponowne uruchomienie następuje po skasowaniu komunikatu o błędzie (jego naprawie).

Tryb obsługi

- Tryb obsługi jest wybierany przez operatora w systemie kontroli lub uruchamiany przełącznikiem trybu pracy normalny/obsługa w skrzynce lokalnej sterowania urządzeniem (jeśli taka występuje)
- Ten tryb pracy jest sygnalizowany operatorowi za pomocą symbolu przedstawiającego żółtą dłoń , który pojawia się nad symbolem urządzenia
- Ten tryb pracy umożliwia operatorowi rozruch całej instalacji lub jej części niezależnie od zależności procesowych

 Operator jest odpowiedzialny za przestrzeganie warunków użytkowania elementów składowych instalacji. Jest to szczególnie istotne przy operowaniu instalacją w trybie obsługi.

- Niektóre dane dotyczące produkcji nie podlegają zliczaniu w tym trybie pracy

Sekwencje

- Brak zależności procesowych za wyjątkiem zabezpieczeń elektrycznych (rozłączniki, przełącznik lokalny, wyłącznik awaryjny).
- Rozruch lub zatrzymanie sekwencji jest uwarunkowane zatwierdzeniem grupy funkcjonalnej urządzeń:
 - przez operatora za pomocą przycisku start/stop dla każdego urządzenia

- W związku z ręczną obsługą urządzeń, ich rozruch nie jest poprzedzony sygnalizacją dźwiękową

Polecenia lokalne

Tryb lokalny / Tryb zdalny

- Niektóre polecenia (np. szybciej/wolniej) są dostępne w lokalnych skrzynkach zasilająco – sterowniczych służących do regulacji/sterowania danego urządzenia.

Tryb normalny / obsługi

- W przypadku niektórych urządzeń przełącznik trybu pracy „normalny/obsługa” jest dostępny w szafie zasilająco sterowniczej lub lokalnej skrzynce zasilająco-sterowniczej
- Gdy przełącznik trybu pracy położony jest w pozycji „tryb normalny” możliwa jest praca w trybie automatycznym oraz ręcznym, a wszystkie polecenia pochodzą z systemu kontroli
- Gdy przełącznik trybu pracy położony jest w pozycji „tryb obsługi” możliwa jest praca tylko w trybie obsługi, a wszystkie polecenia pochodzą z lokalnej skrzynki zasilająco-sterowniczej

Polecenia ogólne

Tryb normalny / obsługi

- Przełącznik kluczykowy „tryb normalny/tryb obsługi” dedykowany dla niektórych grup funkcjonalnych urządzeń pozwala na dostęp do trybu obsługi urządzeń poprzez system sterowania
- Jeżeli dane urządzenie jest w trybie obsługi, może zostać przełączone w tryb ręczny lub automatyczny tylko w przypadku kiedy przełącznik kluczykowy zostanie przekręcony z powrotem w pozycję „tryb normalny”.

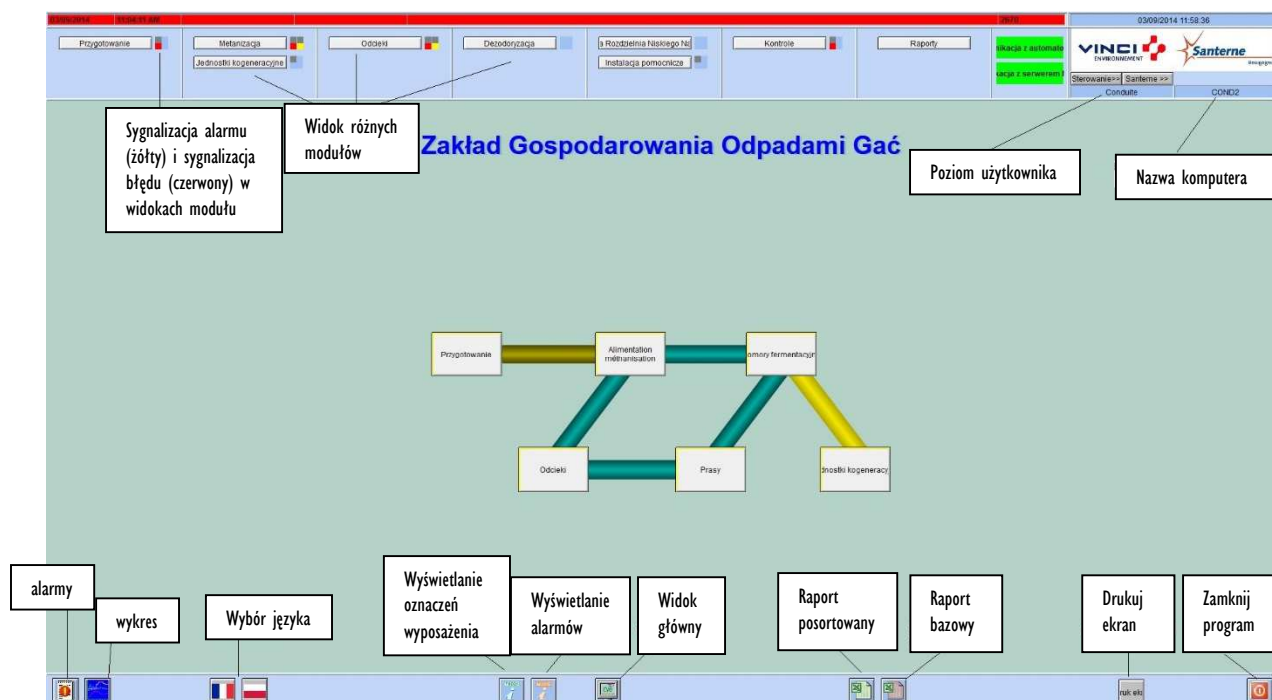
Pojęcia i definicje

- Urządzenie: silnik, zawór, zbiornik
- Urządzenie pierwsze: pierwszy element w linii, który nadaje produkt na linię technologiczną
- Urządzenie ostatnie: ostatni element w linii, który odbiera produkt z innych urządzeń
- Kasowanie : potwierdzenie wzięcia pod uwagę otrzymanego komunikatu, anulowanie błędu z pamięci
- Zatrzymanie awaryjne: bezpieczne zatrzymanie awaryjne urządzenia wyłącznikiem guzikowym lub linką bezpieczeństwa
- Odcięcie awaryjne: akcja następująca po zatrzymaniu awaryjnym, odłączenie od zasilania urządzenia – wymaga restartu
- Ponowne uruchomienie/restart : następuje po odcięciu awaryjnym, wznowienia pracy urządzenia zawieszono
- System kontroli: panel sterujący w komputerze.
- Zależności procesowe : uruchomienie jednego urządzenia tylko wtedy kiedy funkcjonuje inne powiązane

- Sekwencje: kolejność rozruchu urządzeń według zaprogramowanego cyklu lub w związku z zależnościami procesowymi
- Odpad: waga produktu płynnego uzyskanego po zatrzymaniu dozowania w układzie ważącym.
- Wzór: dozowanie odpadów stałych, waga wstępna 100 kg, odpad 10 kg, przetwarzanie zostaje wstrzymane po przekroczeniu masy 90 kg.
- Dyspozycyjność urządzenia: urządzenie musi pracować w odpowiednim trybie i bez aktualnego komunikatu o błędzie
- PLC: Programowalny Sterownik Logiczny, urządzenie w którym zachodzą sekwencje, niezależny od systemu kontroli.
- Pasek stanu: pole tekstowe, którego treść i kolor zmienia się zależnie od sytuacji technologicznej
- Wymagana wartość danego parametru Z456, wartość zmierzona tego parametru Z456
- OMR: Zmieszane odpady komunalne (ZOK)
- DV: odpady zielone (OZ)

Elementy typowe

System kontroli i sterowania (przykład)

Dostęp i użytkownicy

Dostęp możliwy jest na czterech poziomach:

- Wizualizacja: przeglądanie stron, brak możliwości wydawania poleceń
- Operator: sterowanie cyklami, potwierdzenia, zmiana niektórych ustawień
- Zarządzanie lub obsługa: wszystkie polecenia i ustawienia
- Programista: modyfikacja elementów programu

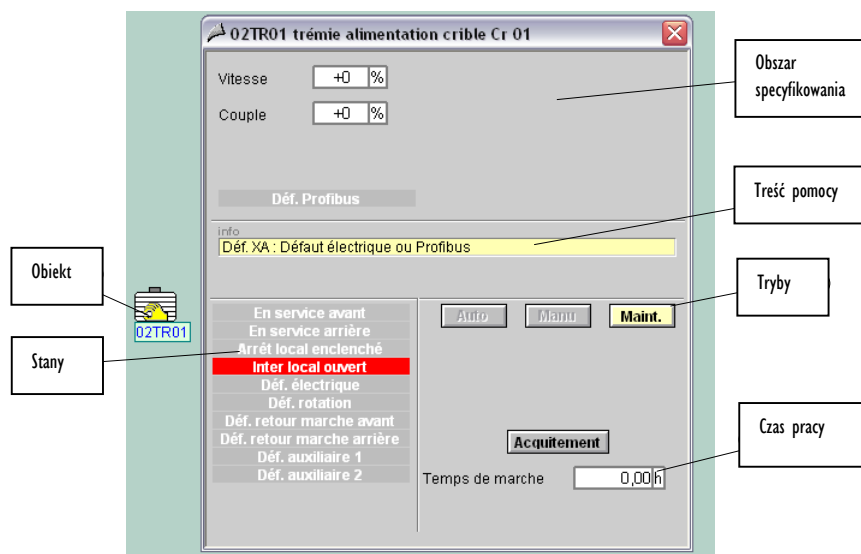
 W zależności od stanowiska (poziomu dostępu), niektóre funkcje są ograniczone, a niektóre przyciski lub elementy pozostają niewidoczne (na przykład: dostęp do raportów).

Silnik

Silnik o jednym lub dwóch kierunkach pracy posiada następujące funkcje:

- Tryb pracy: automatyczny/ręczny /obsługa
- Polecenia kontrolne: do przodu/zatrzymanie i/lub do tyłu
- Stan urządzenia: sygnalizacja zmiany kierunku pracy
 - Kolor zielony : silnik w trakcie pracy, symbol <| : do przodu, symbol |> : do tyłu
 - Kolor czerwony : błąd
 - Kolor biały : zatrzymanie
- Błąd układu elektrycznego: zatrzymanie polecenia
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd potwierdzenia pracy: zatrzymanie polecenia, z wyjątkiem trybu obsługi
 - Po upływie limitu czasowego system kontroluje załączenie stycznika
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd obrotów: zatrzymanie polecenia, z wyjątkiem trybu obsługi
 - Po upływie limitu czasowego system kontroluje czujnik obrotów
 - Konieczne anulowanie błędu
- Przełącznik lokalny otwarty: zatrzymanie polecenia
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd pomocniczy 1: zatrzymanie polecenia, z wyjątkiem trybu obsługi
 - Wyświetlenie opisu błędu we właściwym oknie programowym
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd pomocniczy 2: zatrzymanie polecenia, z wyjątkiem trybu obsługi
 - Wyświetlenie opisu błędu we właściwym oknie programowym
 - Konieczne anulowanie błędu
- Licznik godzinowy pracy silnika
 - Nalicza czas pracy
 - Może być wyzerowany poprzez kliknięcie wyświetlanego pola i potwierdzenie

Przykład graficzny

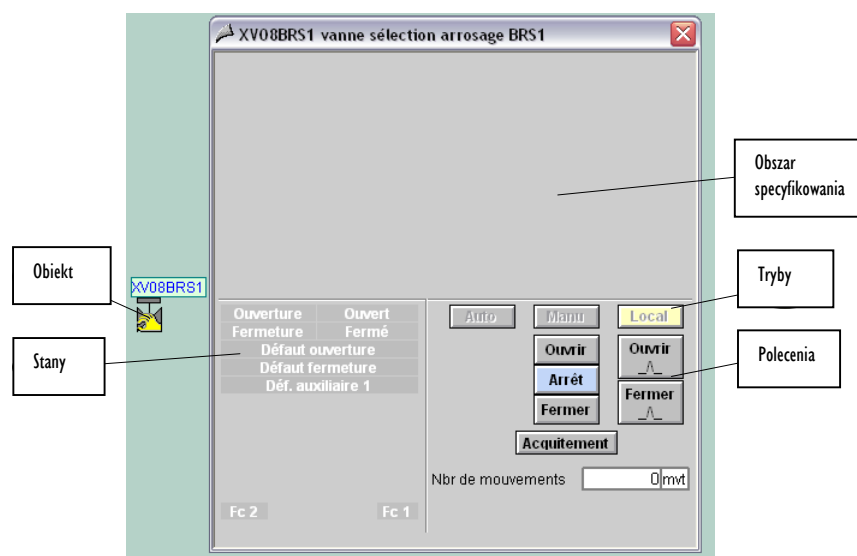

Zawór

Zawór posiada następujące funkcje:

- Tryb pracy: automatyczny/ręczny /obsługa
- Polecenia kontrolne: otwarcie/zamknięcie/cofanie
 - Dla podnośników/siłowników otwarcie oznacza przesunięcie do przodu, zamknięcie - przesunięcie do tyłu
- Stan urządzenia: sygnalizacja zmiany kierunku pracy
 - Kolor zielony : polecenie otwarcia
 - Kolor biały : polecenie zamknięcia
 - Kolor szary : brak polecenia
 - Kolor zielony : otwarcie
 - Kolor biały : zamknięcie
 - Kolor szary : stan niezdefiniowany
 - Czerwona ramka : błąd
- Błąd otwarcia: zatrzymanie polecenia
 - Po upływie limitu czasowego system kontroluje ogranicznik otwarcia
 - Jeżeli sygnalizowane jest zarówno otwarcie jak i zamknięcie ogranicznika, błąd utrzymuje się
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd zamknięcia: zatrzymanie polecenia
 - Po upływie limitu czasowego system kontroluje ogranicznik zamknięcia
 - Jeżeli sygnalizowane jest zarówno otwarcie jak i zamknięcie, błąd utrzymuje się
 - Konieczne anulowanie błędu
- Błąd pomocniczy: zatrzymanie polecenia
 - Opis błędu wyświetlony we właściwym okienku
 - Konieczne anulowanie błędu
- Licznik ilości ruchów zaworu
 - Nalicza otwarcia zaworów za każdym razem kiedy zawór zostanie otwarty
 - Może być wyzerowany poprzez kliknięcie wyświetlanego pola i potwierdzenie

Przykład graficzny

Sterowanie pompą

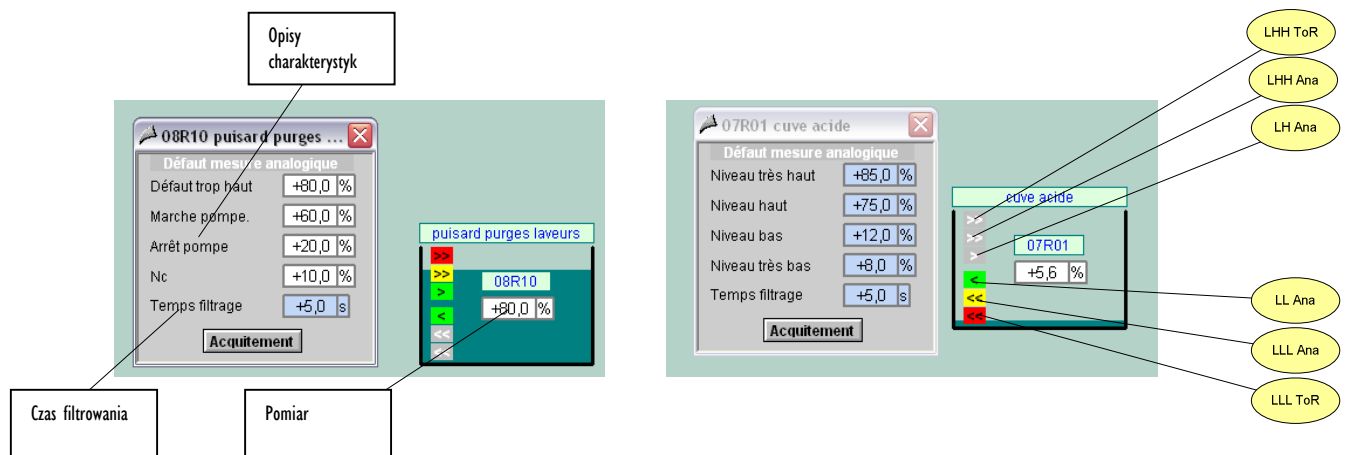
- System zaworów pozwala sterować pompą tak, aby ograniczyć ryzyko uderzenia hydraulicznego w rurach
- Stopniowanie czasowe pozwala sterować następującym cyklem:
 - Zapotrzebowanie produktu w procesie
 - Otwarcie zaworu
 - Zawór otwarty
 - Uruchomienie pompy
 - Dozowanie...
 - Polecenie zatrzymania dozowania
 - Zatrzymanie pompy, odliczanie zamknięcia zamoru
 - Koniec odliczania
 - Zamknięcie zaworu
 - Zawór zamknięty

Zbiornik

Zbiornik posiada następujące funkcje:

- Sygnał analogowy dla czterech regulowanych progów/wartości granicznych LHH, LH, LL, LLL, oraz dwa progi/wartości graniczne będące sygnałem 0/1 : LHHH, LLLL.
 - W tym trybie pola progów/wartości granicznych oznaczone są na niebiesko i mogą być modyfikowane przez operatora
 - Progi/wartości graniczne nie podlegają regulacji
- W trybie 0/1 cztery progi/wartości graniczne LHH, LH, LL, LLL uruchamiane przez czujniki poziomu 0/1
 - W tym trybie pola progów/wartości granicznych oznaczone są na biało i nie ulegają modyfikacji
 - Wartości domyślne wyznaczane dla progów/wartości granicznych to: LHH=80%, LH=60%, LL=20%, LLL=10%.
- W zależności od procesu progi/wartości graniczne są anulowalne lub nie, z reguły progi/wartości graniczne LHH(H) i LLL(L) są anulowalne po ustaleniu wartości bezpiecznej poziomu zbiornika

Sygnał analogowy oraz 0/1 – przykład graficzny

Gradacja poziomów

- Między poziomami wskazanymi na zbiorniku a progami/wartościami granicznymi pokazanymi w systemie kontroli mogą zachodzić rozbieżności, dlatego należy uwzględnić odpowiednie

Niski poziom LL

- Jeżeli pompa ma zatrzymać się na tym poziomie, należy obniżyć go do stanu bardzo niskiego LLL.

Wysoki poziom LH

- Jeżeli pompa ma zatrzymać się na tym poziomie, należy podwyższyć go do stanu bardzo wysokiego LHH.

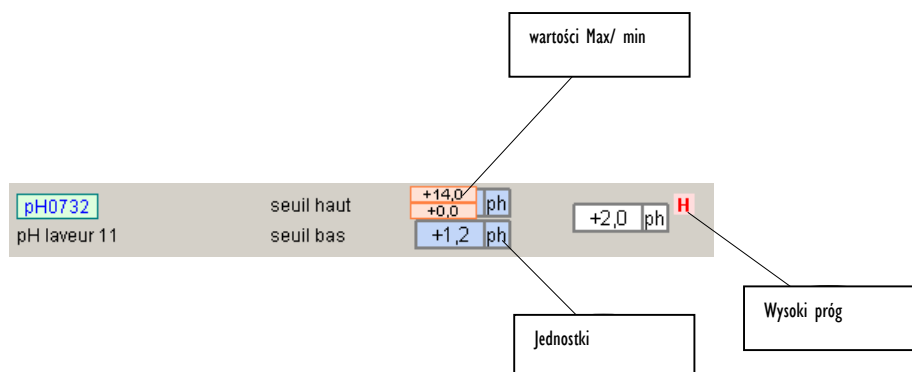
Niezgodność

- W przypadku niezgodności należy uwzględnić lokalizację zagięcia w obrębie pomp pomocniczych.
- Jeżeli w zbiorniku zasilającym sygnalizowany jest poziom wysoki LH lub bardzo wysoki LHH jednocześnie z poziomem niskim LL lub bardzo niskim LLL, pompa nie może pracować.

Pomiary i instrukcje

- Pole pomiaru jest zaznaczone na biało, kliknięcie nie wywołuje skutków
 - W przypadku nieprawidłowości urządzenia pomiarowego pole pomiaru zmienia kolor na czerwony
- Pole wprowadzania zaznaczone jest na niebiesko
 - Kliknięcie prawym przyciskiem myszy na polu wprowadzania wyświetla wartości maksymalne i minimalne możliwe do wprowadzenia
- Jeżeli jest to konieczne progi/wartości graniczne oznaczone są następująco: poziom bardzo wysoki =HH, wysoki=H, niski=L, bardzo niski=LL.

Przykład graficzny

Centrala hydrauliczna

- Centrala hydrauliczna nie stanowi jednego elementu, ale składa się z zespołu urządzeń. Główne urządzenia wchodzące w skład centrali hydraulicznej omówione są poniżej – ich działanie związane jest bezpośrednio z konkretnymi częściami linii technologicznej

Urządzenia główne centrali hydraulicznej

- Pompa główna: wytwarza ciśnienie w obiegu
 - Uruchamiana poprzez żądanie ruchu zaworu
 - Zatrzymuje się po 1 minucie od ostatniego uruchomienia
 - Praca związana z działaniem pompy recyrkulacji oleju
 - Praca związana z temperaturą rozgrzania oleju
- Pompa recyrkulacji: pozwala na obieg oleju w celu filtrowania, ogrzewania i schładzania
 - Uruchamiana poprzez żądanie ruchu zaworu
 - Zatrzymuje się po 1 minucie od ostatniego uruchomienia
 - Uruchamiana na żądanie wentylatora chłodzącego
 - Uruchamiana na żądanie systemu grzewczego
- Wentylator chłodzący: schładza olej
 - Uruchamiany po włączeniu się termostatu zainstalowanego na grzejniku
 - Zatrzymuje się gdy wartości temperatury opadają
- System grzewczy oleju: rozgrzewa olej
 - Uruchamiany po osiągnięciu bardzo niskiego progu temperatury
 - Zatrzymuje się na poziomie niskiego progu temperatury
- Zawór by-pass: reguluje ciśnienie w obwodzie zasilania
 - Przy pierwszym uruchomieniu pompy głównej regulacja zaworu by-pass jest możliwa po upływie dwóch sekund.
 - regulowany na 0,5 s przed wysterowaniem zaworu
 - zamykany równocześnie z wysterowaniem zaworu

Opomiarowanie centrali hydraulicznej

- Bardzo wysoki próg temperatury: komunikat i zatrzymanie pracy centrali
- Wysoki próg temperatury: komunikat i zatrzymanie systemu grzewczego
- Niski próg temperatury: uruchomienie systemu grzewczego
- Bardzo niski próg temperatury: komunikat uruchomienie systemu grzewczego
- Niski poziom: komunikat
- Bardzo niski poziom: komunikat i zatrzymanie pomp
- Zatkanie filtra: komunikat (może dotyczyć kilku filtrów)

Przezienniki częstotliwości

- Przezienniki częstotliwości urządzenia posiadają takie same funkcje jak proste silniki (patrz sekcja "Silnik").
- Regulacja prędkości odbywa się:
 - Za pomocą skrzynek lokalnych +/- (szybciej/wolniej)
 - Poprzez polecenie z systemu sterowania
 - Za pomocą programu według zaprogramowanych zasad
- Wskazują ponadto informacje dotyczące silników :
 - Prędkość (wyrażona w % wartości maksymalnej) + dla ruchu do przodu, - dla ruchu do tyłu.
 - Z definicji 0% = 20Hz według zasad przeliczania, 100%=50Hz
 - Moment obrotowy (wyrażony w % wartości maksymalnej)
- W przypadku błędu przeziennika częstotliwości, należy udać się na miejsce lub użyć centralnego programu sterującego w celu rozpoznania charakteru usterki. Możliwe błędy są następujące:
 - Przegrzanie
 - Błąd PTC
 - Błąd spowodowany czynnikiem zewnętrznym
 - Błąd wewnętrzny (patrz dokumentacja producenta)
- W przypadku błędu linii transmisyjnej Profibus, przezienniki zatrzymują się

Zrzuty ekranów wizualizacji grup funkcjonalnych